

Досадашња пракса потврђује да је теже обављати председничку функцију ако ваша партија није део владајуће коалиције.

Парламентарни избори су завршени. Зна се састав парламента, али не и састав будуће владе. Намеће се питање да ли ће нова влада бити позната пре другог круга председничких избора или ће се тек након председничких избора знати ко саставља владу. Три најјаче партије ДС, СНС и СПС, односно њихови лидери, почињу да мешају карте. Дачић је у најлагоднијој позицији, јер се осим владе ДС–СНС, која је за сада мало вероватна, без СПС-а тешко може саставити влада.

Захваљујући изборном резултату Дачићу је повећан коалициони потенцијал, и зато ће он настојати да пре другог круга председничких избора заврши преговоре око нове владе. Са друге стране, Тадић је већ најавио да ће се о влади разговарати након другог круга председничких избора. И један и други сценарио имају своју стратешку и тактичку позадину и последице.

У овом троуглу, теоријски су могућа три сценарија Тадић–Дачић, Дачић–Николић и Тадић–Николић. Први је најреалнији из више разлога. Прво, Дачић је стратешку одлуку о коалиционим партнерима донео 2008. године. Тада су многи сумњали у његов избор и процењивали су да ће га бирачи казнити. Десило се управо супротно. Дачић је после четири године коалиције са Тадићем добио дупло више гласова. Партија је „подигнута из пепела”, а у том подизању највише им је помогао Тадић, „прањем”, „умивањем”, отварањем европских врата, социјалдемократизовањем и трасирањем пута ка Социјалистичкој интернационали. Друго, ДС и СПС су били најстабилнији и најпоузданији партнери у досадашњој коалицији. Треће, остали партнери – ЛДП, мањине и УРС очекују позив.

Ипак, да није све готово, говоре и потенцијални проблеми у њиховим преговорима. Дачић је изашао са захтевом за место премијера, а Тадић је најавио да неће пристати на уцене. За уступке постоје границе! Превелики захтеви Дачића могу отворити разговоре Тадић–Николић. Сваки „пакет-аранжман” ће подразумевати коалиционе договоре у Војводини, Београду и у осталим већим градовима. С друге стране, Николић може Дачићу хипотетички да понуди место премијера, међутим, Николићев коалициони потенцијал је знатно мањи у погледу осталих партнера. ДСС би морао да мења политику или да њих натера да се мењају. ЛДП би тешко пристао на СНС, а понашање УРС-а је неизвесно. СПС-у би и из унутрашњих и из спољнополитичких разлога било теже да се окреће „напредњацима” него да остане са „демократима”. Теоријски, ипак ништа није искључено.

Једно од важних питања за други круг је понашање кандидата који су испали у првом кругу. Ово је важно из два разлога. Прво, каква је социјална структура и коме су ближе присталице и бирачи ових председничких кандидата? Друго питање, чији је одговор мање изван, је колико бирачи следе апеле својих лидера приликом опредељивања у другом кругу? Не сасвим! Ови моменти ће утицати и на преговоре о формирању будуће владе, а нарочито на исход председничких избора. Бирачи ЛДП-а, УРС-а и мањинских партија ће, највероватније, подржати Тадића, какав год био апел лидера ових партија. Бирачи ДСС-а и СПС-а ће се делити између Тадића и Николића у неизвесним пропорцијама. СРС ће вероватно поступити као Марин Лепен у Француској и неће подржати ни једног кандидата, али овој странци мање одговара победа Николића. Од ДСС-а се може очекивати слично, осима ако са некима не направе аранжман на било ком нивоу власти.

Утицај на други круг ће имати и кампања у наредне две недеље и могући ТВ-дуел. Неизвесност и конкуренција ће утицати на бираче. Обећања су исцрпљена. Потрошени су адути као што је јахање на незадовољству грађана, кажњавање демократа и слабост опозиције. Пред бирачима је много озбиљнија одлука.

Остаје да се процени компетентност и кредибилност кандидата, као и њихова репрезентативност и сигурност коју доносе. Председничка обећања превазилазе њихову уставну позицију и могућност да се она и реализују. Досадашња пракса потврђује да је теже обављати председничку функцију ако ваша партија није део владајуће коалиције.

Ако желимо јаког председника, потребно је да он има утицаја на формирање владе. Зато ће други круг председничких избора пре дати одговор на питање састава будуће

владе и ко ће бити премијер, него обрнуто. Представа се наставља!

(Политика)